

YTRINGSFRIHET - VIKTIG OG VANSKELIG

UTDANNINGSFORBUNDET ØSTFOLD,
FREDRIKSTAD, 15. NOVEMBER 2024

HUSKER DERE?

DEL 1

UT AV FRP

SIDE 3

RIMELIG MORO

SIDE 25

KRATERET STÅR

SIDE 12-13

I RETTEN

SIDE 2-3

Fredriksstad Blad

Tirsdag 29. mars 2011. Uke 13. Nr. 74. 123. årgang.

Løssalg kr. 20,00.

www.f-b.no

Jakter
på ny
biskop

NYHETER SIDE 14

– Jeg er kneblet

Rektor irettesatt av skolesjefen etter Frp-kritikk i Fredriksstad Blad

REAGERER – Skolesjefen kan neppe være kjent med de grenser Siviltombudsmannen har trukket for ansattes ytringsfrihet, sier Sverre Hervik. Han fikk beskjed om at sammenligning av utgifter knyttet til Frps bystyregruppe med Fredrikstad internasjonale skole ikke er forenlig med virksomhetslederrollen i Fredrikstad kommune. FOTO: TRINE SIRMES

– Skolesjefen i Fredrikstad forsøker å kneble meg og ta fra meg ytringsfriheten, sier mangeårig rektor Sverre Hervik (61). Han ble kalt inn på

teppet til sin overordnede og irettesatt etter å ha uttalt seg til Fredriksstad Blad.

NYHETER SIDE 6-7

Kalt inn på teppet etter Frp-kritikk

■ Rektor ville korrigere påstand om Bjørnar Laabak ■ Endte opp med irettesettelse fra skolesjefen ■ Må skrive under på «lojalitetsavtale»

■ "Lojalitetsplikten er knyttet til arbeidsgivers styringsrett. Styringsretten gir imidlertid ingen generell adgang til å regulere eller sanksjonere ansattes ytringer. Arbeidsgivere kan derfor ikke slå ned på ytringer som oppfattes som uønskede, uheldige eller ubehagelige. Uttalelser som ikke er undergitt taushetsplikt, og som i hovedsak gir uttrykk for arbeidstakerens egne oppfatninger, vil det vanligvis være anledning til å komme med."

PRINSIPPUTTALELSE Sivilombudsmannen har tidligere hatt flere saker som har omhandlet lojalitetsplikt og ytringsfrihet til behandling. Denne, fra sak 544 i 2007, sier klart at en arbeidsgiver ikke kan slå ned på ytringer som oppfattes som uønskede eller uheldige.

Rektor Sverre Hervik (61) sammenlignet skolens utgifter med hva Frps bystyregruppe koster. Det ble for drøy kost for skolesjefen i Fredrikstad kommune.

Av Jon Jacobsen
jon.jacobsen@b.no - tlf. 92840940
Kort tid etter at Hervik hadde luftet sine synspunkter i en Fredrikstad Blad-artikkel, ble Hervik kalt inn på teppet til skolesjef Stein Krogsrud.

– Irettesettelse
– Der ble jeg gitt en irettesettelse. Krogsrud forsøkte også å gi meg munnekurv, sier rektoren – som reagerer meget sterkt på det som skjedde.
– Dette er regelrett et forsøk på å kneble min ytringsfrihet og i strid med norsk lov, hevder han.

– Jeg har ikke mer å si enn det jeg allerede har sagt til Sverre Hervik, svarer skolesjefen når PB ber om kommentar.

Saken har sin bakgrunn i de siste ukers debatt om bosetting av flyktninger. 4. mars brukte Frps Bjørnar Laabak Fredrikstad internasjonale skole – hvor Hervik er rektor – som eksempel på kommunens utgifter knyttet til bosetting.

Hvem er dyrest?

– Skolen er i dag Fredrikstads største og dyreste, uttalte den lokale Frp-loppe under debatten i formannskapet.

– Feil, mente Hervik – som samme dag kontaktet Fredrikstad Blad for å kommentere påstanden.

I intervjuet ga han blant annet følgende uttalelse:

– Den driften av FRIS som foregår i lokalene i Gamlehyen, koster Fredrikstad kommune rundt seks millioner kroner i året. Det er mindre enn hva Fremskrittspartiets representanter får i politiker-

SKOLESJEF STEIN KROGSRUD

lønn, møtegodtgjørelse og paratutskudd i Fredrikstad.

Det ble altså for drøy kost for skolesjefen i Fredrikstad kommune. Sverre Hervik ble innkalt til møte og blant annet forelagt følgende:

– Ikke forenlig

■ Den slags utspill overfor media er ikke forenlig med virksomhetslederrollen i Fredrikstad kommune.

■ Utspillet i PB oppfattes av flere som et utspill i media mot våre arbeidsgiverrepresentanter.

FRIS-rektoren reagerer meget sterkt på det som skjedde og mener han må ha full anledning til å si det han gjorde.

Han viser til at Sivilombudsmannen – som har et spesielt ansvar for å kontrollere forvaltningen – tidligere har behandlet flere saker om ansattes ytringer.

Her heter det blant annet at «styringsretten ikke gir noen generell adgang til å regulere eller sanksjonere ansattes ytringer. Arbeidsgivere kan derfor ikke slå ned på ytringer som oppfattes som uønskede, uheldige eller ubehagelige. Uttalelser som ikke er undergitt taushetsplikt, og som i hovedsak gir uttrykk for arbeidstakerens egne oppfatninger, vil det vanligvis være anledning til å komme med».

– Jeg leser utkastet til denne avtalen, så er det et forsøk på å innskrenke ytringsfriheten til virksomhetslederne, sier FRIS-rektoren.
Han viser til et punkt i avtalen hvor det angivelig heter at «når en avgjørelse er tatt, så krever man at den støttes».

– Jeg forstår det slik at Fredrikstad kommune som arbeidsgiver her ber om støtte til både po-

– Ikke noe med saken å gjøre
– Skolesjefen kan umulig ha sagt seg inn i Sivilombudsmannens uttalelser, mener Hervik – som i dag er 61 år og har et langt yrkesliv i det offentlige bak seg.

Stein Krogsrud ønsker ikke å kommentere Sivilombudsmannens uttalelse:

– Jeg kan heller ikke se at den har noe med saken å gjøre, sier skolesjefen.

– Som virksomhetsleder i kommunen må man tenke på at det er forskjell på hva man uttaler seg om i kraft av en slik rolle og som privatperson.

– Har Sverre Hervik fått en irettesettelse?

– Det spørs hva du legger i irettesettelse, avslutter skolesjefen.

STRIDENS KJERNE Frps bystyregruppe koster kommunekassa i Fredrikstad mer enn Fredrikstad internasjonale skole, hevdet rektor Sverre Hervik i en PB-artikkel med tittelen «Hvem er dyrest?». – Jeg var forberedt på reaksjoner, men gjorde egentlig ikke noe annet enn det Frps selv ønsker. Nærlig å sette opp et regnestykke, sier Hervik. Til tross for innkallingen på skolesjefens kontor hevder han at de generelle reaksjonene på utspillet kun har vært positive.

FOTO: TRINE SIRNES

Kritisk til ny lederavtale

Sverre Hervik er også kritisk til en ny lederavtale som alle rektorer i Fredrikstad kommune nå blir bedt om å underskrive.

Av Jon Jacobsen
jon.jacobsen@b.no - tlf. 92840940

– Slik jeg leser utkastet til denne avtalen, så er det et forsøk på å innskrenke ytringsfriheten til virksomhetslederne, sier FRIS-rektoren.

Han viser til et punkt i avtalen hvor det angivelig heter at «når en avgjørelse er tatt, så krever man at den støttes».

– Jeg forstår det slik at Fredrikstad kommune som arbeidsgiver her ber om støtte til både po-

litisk fattede vedtak og de føringer for skolen som administrasjonen selv legger, sier Hervik.
– Men hvem skal i så fall korrigere og utfylle det bildet som tegnes av de virksomhetene vi rektorer er satt til å styre – for eksempel i en budsjettdebatt.

Skolesjef Stein Krogsrud bekrefter at kommuneledelsen den siste tiden har jobbet med utkast til de som skal bli en ny lederavtale.

– Lederavtalene er vedtatt i rådmannens ledergruppe, forteller han.

Han bekrefter at avtalen har et eget punkt som omhandler såkalt «lederatferd».

Tyver tok ATV på Hvaler

En stor avreise og et stort ATV fikk seg en ubehagelig overraskelse i går.
Det viste seg at uvelkomne gjester hadde vært innom eiendommen på Ed på Kirkeøy og stjålet med seg firehjulene på stedet. Det stjålne kjøretøyet har rød farge og er av merket Adly 300.

Brann i hybelhus i Sarpsborg

Natt til i går fikk politiet brannmelding fra et hybelhus i Sarpsborg. Det var klokken 01.35 meldingen om stor rektutvikling fra hybelhuset kom inn. Det utviklet seg aldri til noen brann. Saken dreide seg om gjenlemt mat på ovnen. En kjøle var berøkt og en mann 40-årene ble sendt til legevakta for sjekk.

Grove tyverier fra bedrifter

Både i Sarpsborg og i Halden ble det oppdaget grove tyverier i bedrifter på morgenvakten i går.

Klokken 07.15 fikk politiet melding fra Halden om grovt tyveri fra firmaet Kynningsrud i løpet av helgen. Tyvene hadde kommet seg inn ved å klatre et vindu i kjøperporten. De har blant annet tatt med seg en tilhengervogn og en mc-crosser.

En knapp time senere, klokken 08.10, kom det melding fra Sarpsborg. Der hadde tyver besøkt firmaet Natro Vinduer AS i løpet av helgen. Før de forlot Sarpsborg bedriften, hadde tyvene tatt med seg en MAN lastebil fullastet med parkett og byggevare, melder Østfold politidistrikt.

Ikke noe kriminelt bak branntrededie

Det ligger ikke noe kriminelt bak bilbrannen på Borgonhaugen, der en kvinne ble funnet død i bilveket, melder Sarpsborg Arbeiderblad etter at politiet nå er ferdig med etterforskningen.

Det var onsdag ettermiddag at brannvesenet rykket ut på bilbrannen. Brannen var eksplosjonsartet og inn i bilen satt en død kvinne.

– Vi har nå avsluttet etterforskningen, og kan konkludere med at bensin antente brannen og det ikke dreier seg om noe straffbart forhold, sier politiførstebetjent Sigmund Andersen til Sarpsborg Arbeiderblad.

Mindre interesse for svenske hytter

Nordmenn er ikke lenger så interesserte i fritidsboliger på den andre siden av grensen lenger. Svensk prisøkning, økt rente og en styrket svensk krone betyr atskilleg lavere interesse, skriver Aftonposten.

Vi står klare til å hjelpe deg

Vårt team vil sikre deg en god behandling.

- Allmennlege
- Indremedisiner
- Fysioterapeut
- Ortoped
- Plastikkirurg
- Psykolog
- Gynekolog
- Øyelege
- Vaksinasjonskontor
- Sjømannslege
- Øre-nese-hals
- Urolog
- Neurolog
- Hudlege

Ansvarlig lege: Angalka Kvaran

Tidbestilling:
Tlf: 69 30 21 00
Min-fo 08.00 - 20.00
www.volvat.no

Volvat
Medisinske Senter AS
Fredrikstad

HUSKER DERE?

DEL 2

ARENDALSUKA

"Lar folk være å ytre informasjon og meninger de besitter i kraft av sitt arbeid, er det et tap både for den offentlige debatten og samfunnets informasjonstilgang."

(NOU 2022:9)

Foto: Ole Berg-Rusten/NTB

Hvorfor er det viktig?

- ▶ Rettigheter
- ▶ Mangfoldet i det offentlige ordskiftet
- ▶ Kvalitet på det offentlige ordskiftet
- ▶ Få frem informasjon

Ansattes ytringsfrihet

På vegne av
arbeidsgiver

På vegne av
seg selv

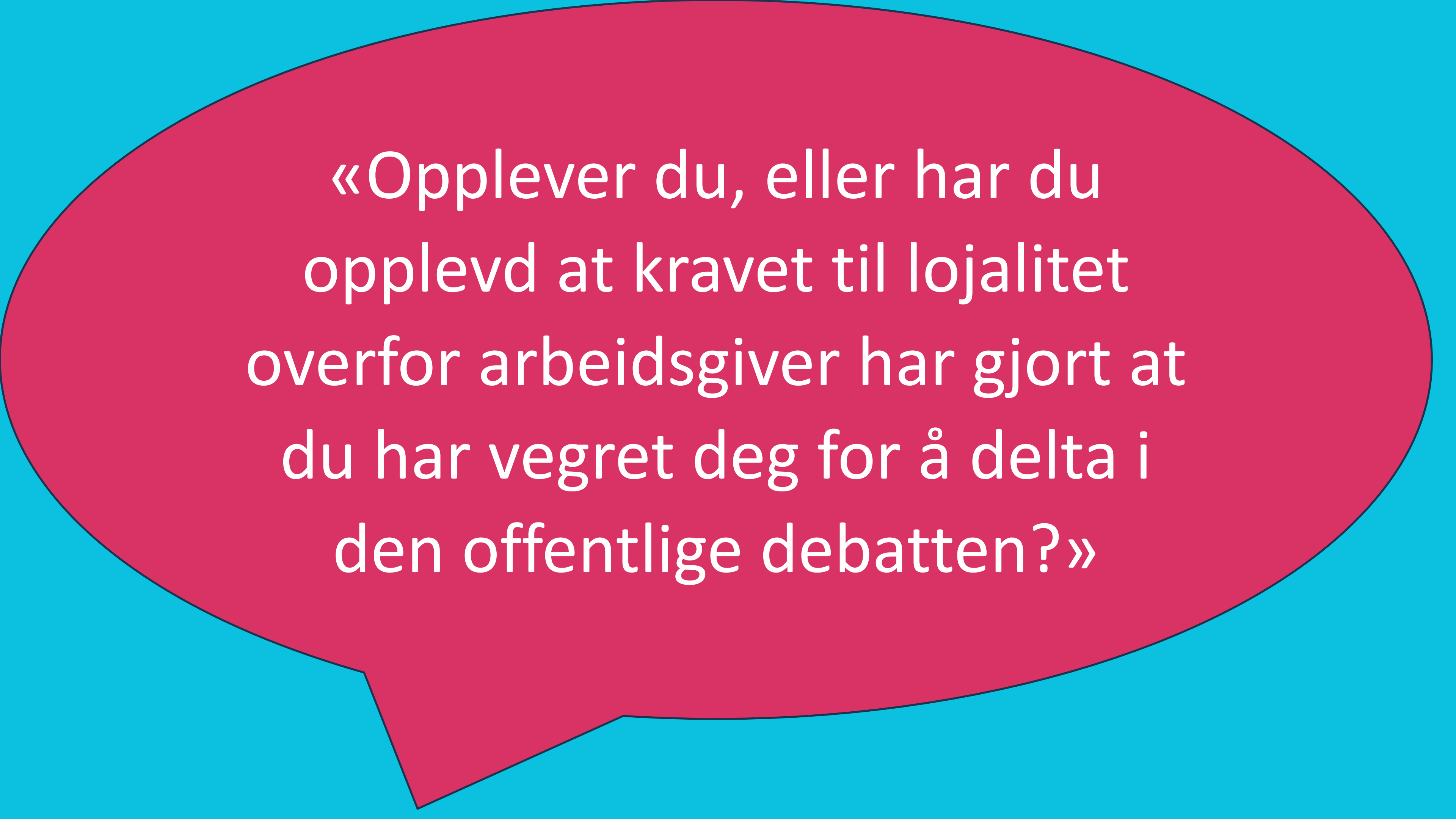
Journalistikken

Vær stille!

**Om ytringsfrihet og lojalitetsplikt blant
skoleledere i Oslo og Akershus**

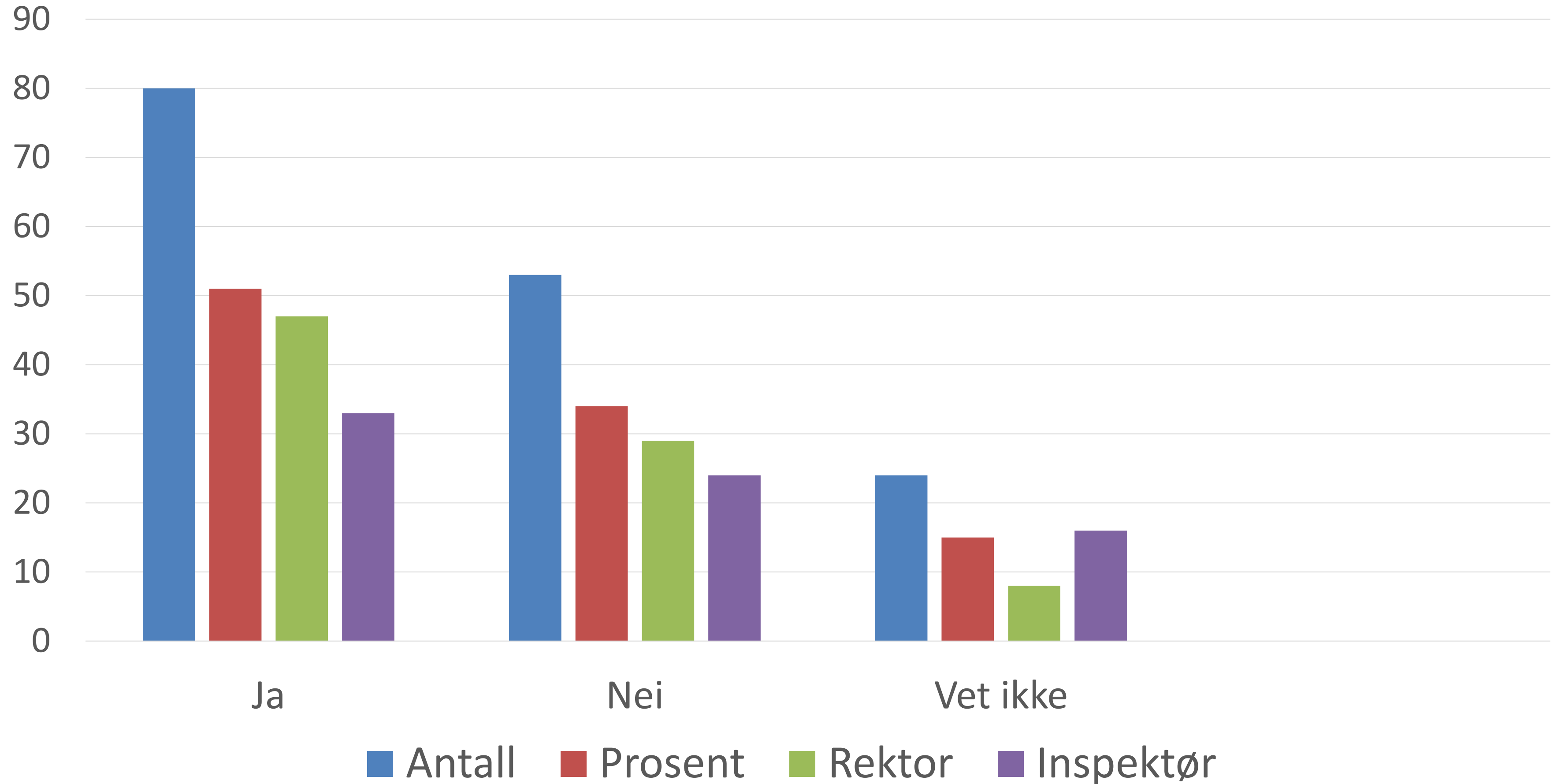
En rapport fra Oslo Redaktørforening,
november 2004

«Opplever du, eller har du
opplevd at kravet til lojalitet
overfor arbeidsgiver har gjort at
du har vegret deg for å delta i
den offentlige debatten?»

Har vegret seg for å delta i den offentlige debatten

SISSEL C. TRYGSTAD
ANNE METTE ØDEGÅRD

Tabell 2.1 Hvor stort rom for offentlige ytringer ansatte i privat sektor mener det bør være, og hva det faktisk er.
 Prosent. N=1578

	Økonomiske prioriteringer		Omstillings-prosesser		Arbeidsvilkår		Faglige spørsmål	
	Bør	Har	Bør	Har	Bør	Har	Bør	Har
Svært/ganske stort	26	20	36	24	45	32	57	44
Verken eller	30	28	29	27	26	27	22	24
Ganske/svært lite	34	35	26	31	20	25	14	17
Ikke sikker	10	17	9	17	9	16	7	14
Totalt	100	100	100	99	100	100	100	99

Tabell 2.2 Hvor stort rom for offentlige ytringer ansatte i offentlig sektor mener det bør være og hva det faktisk er.
Prosent. N=1309

	Økonomiske prioriteringer		Omstillings-prosesser		Arbeidsvilkår		Faglige spørsmål	
	Bør	Har	Bør	Har	Bør	Har	Bør	Har
Svært/ganske stort	44	23	53	29	57	34	64	46
Verken eller	26	26	21	24	21	25	18	20
Ganske svært lite	21	31	16	28	14	24	11	19
Vet ikke	9	20	10	19	8	17	7	15
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100

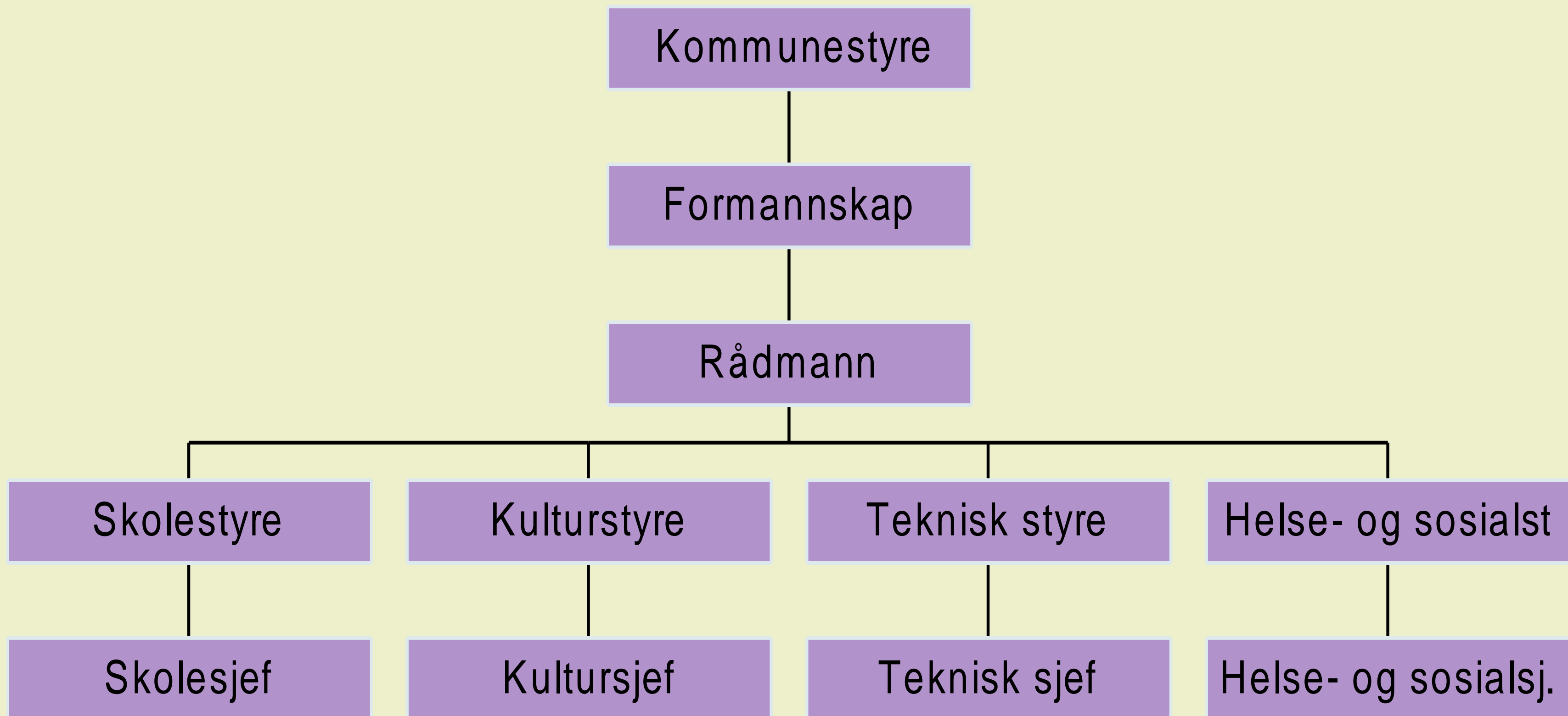

Det var engang....

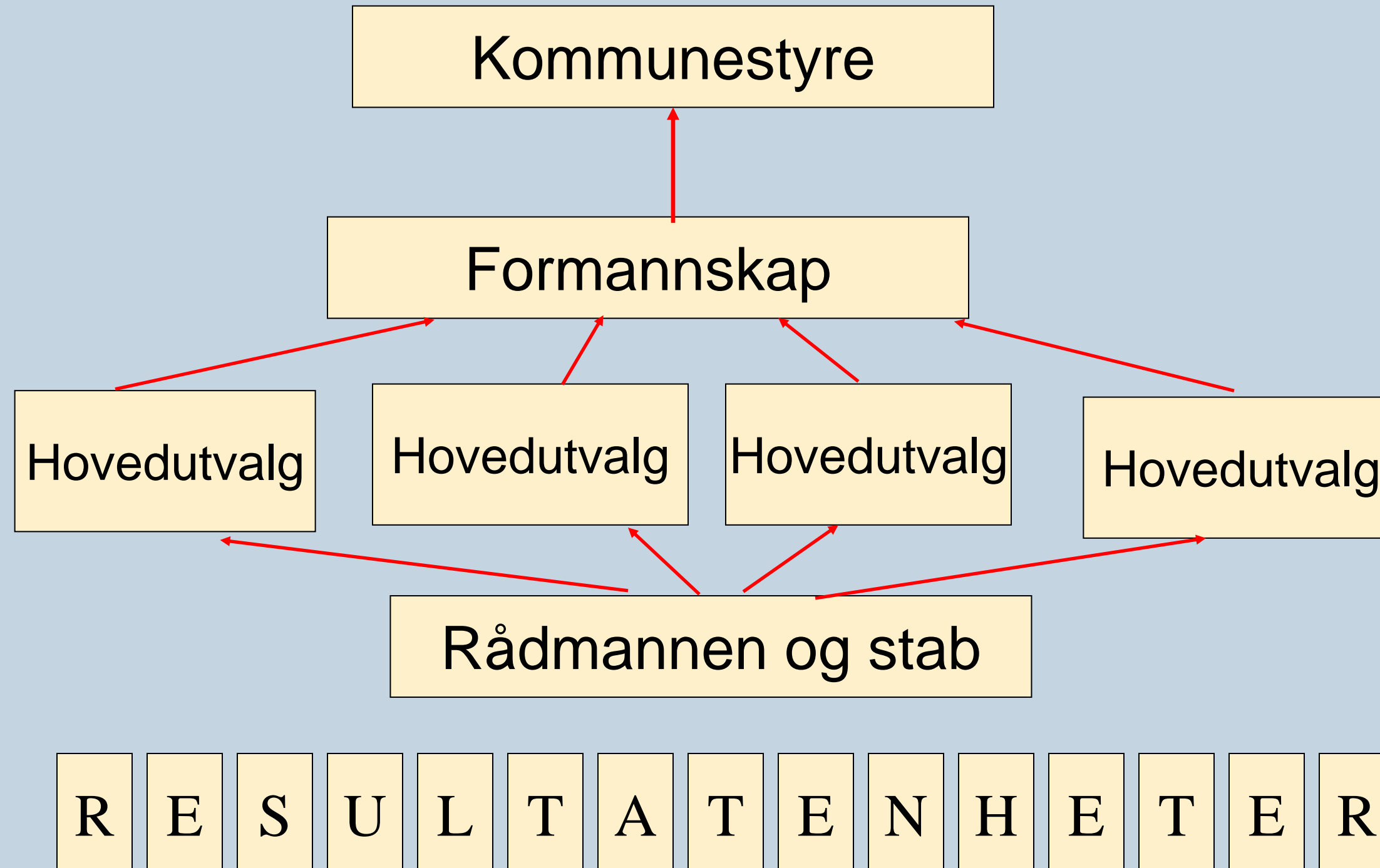

Eigersund kommune
Sammen for alle

Før kommuneloven av 1992

Etter kommuneloven av 1992

RETTIGHET FOR ÉN

=

RETTIGHET FOR MANGE

YTRINGSFRIHET

- ▶ Ærekrenkelsler.
- ▶ Privatlivskrenkelsler.
- ▶ Fotokrenkelsler – personfoto.
- ▶ Hatyringer.
- ▶ Rikets sikkerhet.
- ▶ Brudd på oppphavsretten.

GRENSER FOR ANSATTES YTRINGSFRIHET

Lovbestemt
taushetsplikt

"Ansattene har
plikt til å bevare
taushet..."

Lojalitetsplikt
(ulovfestet)

DOBBEL LOJALITET

Elisabeth Andersson

Hjelpepleier

Hva jeg tenker nå?

Fikk pris for åpenhet i Brennpunkt-dokumentaren: – Samfunnet trenger flere som disse

HEDRET: F.v. Swanhild Furre Johannessen, Elisabeth Anderson og Linda Hellesø. Foto: Eirik Haugen

Elisabeth jobber ikke lenger i kommunen: – Jeg ble fortalt at de ansatte følte jeg hadde dolket dem i ryggen

NY JOBB: Elisabeth Andersson jobber ikke lenger i Larvik kommune. Hun er ikke veldig imponert over måten hun ble behandlet på etter at hun sto fram i ØP og på Brennpunkt. Foto: Erik Werner Andersen

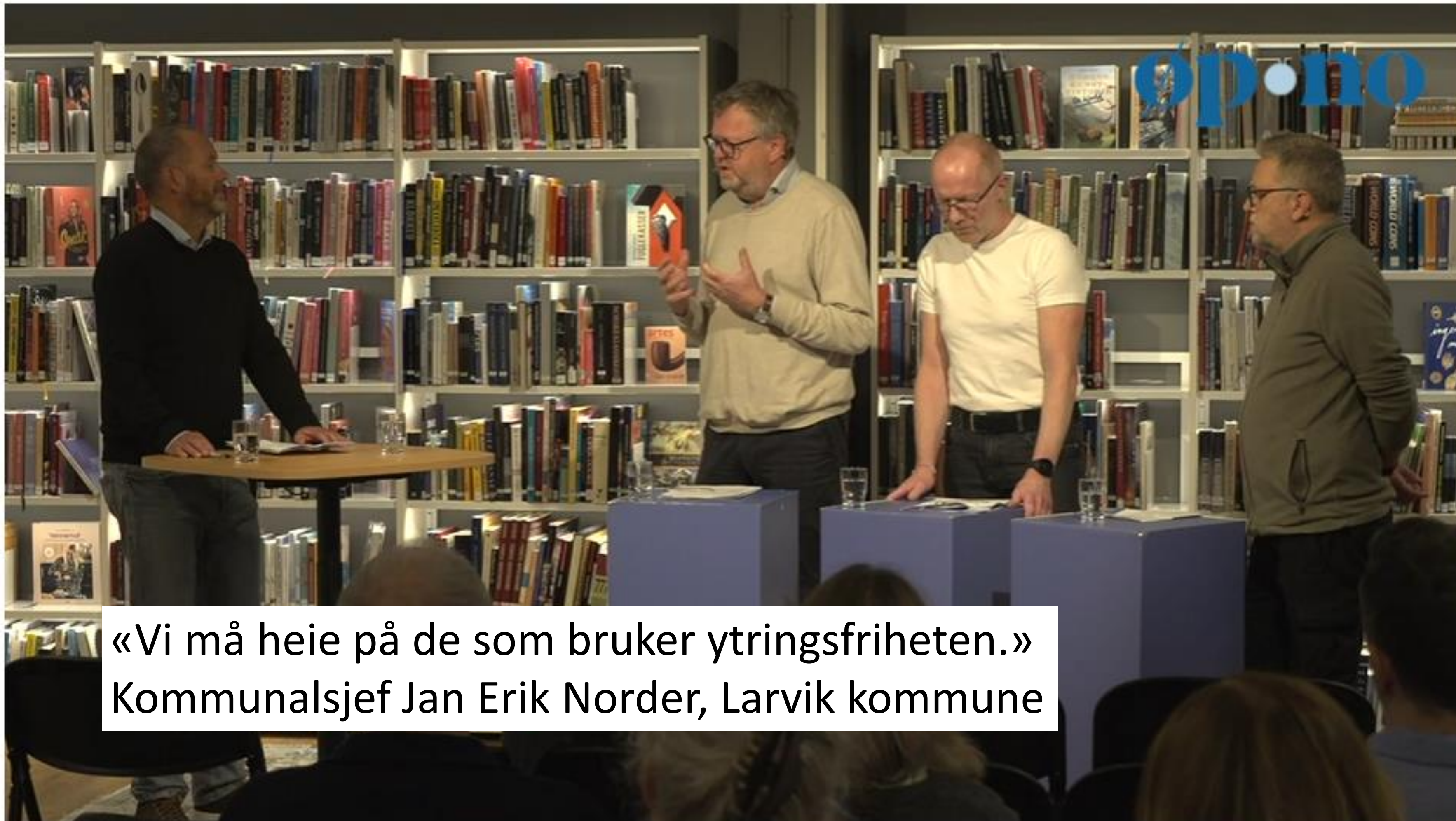

«Ytringsfriheten er forankret i Grunnloven § 100, og den gjelder alle ansatte. Som utgangspunkt gjelder ytringsfriheten også om forhold på arbeidsplassen. Samtidig gjelder også en lojalitetsplikt ovenfor arbeidsgiver. Det innebærer en plikt til å unngå å ytre seg på en måte som skader arbeidsgivers interesser. Arbeidsgiver kan derimot ikke uten videre slå ned på ytringer som oppfattes som uønskete, uheldige eller ubehagelige. Det vil vanligvis være anledning til å komme med uttalelser som gir uttrykk for den ansattes egne oppfatninger, så lenge ikke saken eller opplysningene er undergitt taushetsplikt.»

Larvik
kommune

«Vi må heie på de som bruker ytringsfriheten.»
Kommunalsjef Jan Erik Norder, Larvik kommune

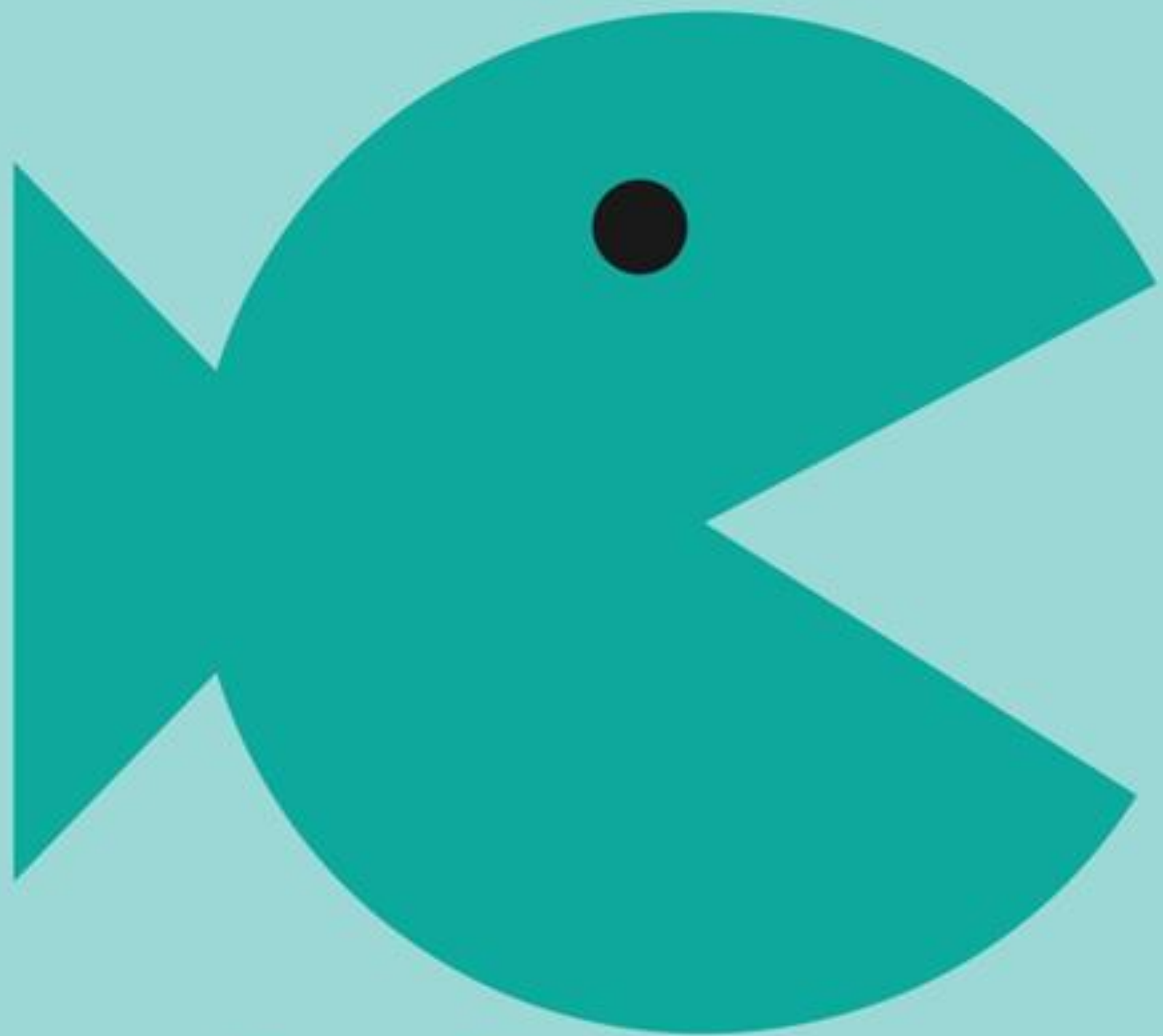
Elisabeth jobber ikke lenger i kommunen: – Jeg ble fortalt at de ansatte følte jeg hadde dolket dem i ryggen

NY JOBB: Elisabeth Andersson jobber ikke lenger i Larvik kommune. Hun er ikke veldig imponert over måten hun ble behandlet på etter at hun sto fram i ØP og på Brennpunkt. Foto: Erik Werner Andersen

«I det første møtet fikk jeg streng beskjed fra kommunalsjef Marit Kobro om at jeg ikke fikk lov å prate om Brennpunkt på jobben. Jeg fikk munnkurv».

Culture

Potemkins fasader

- ▶ New public management
- ▶ "Helhetlig budskap"
- ▶ "Medieprofil"
- ▶ "Enhetlig visuell design"
- ▶ "Merkevarebygging"

Sjokktall fra St. Olav om Helseplattformen: Ni av ti leger mener pasientsikkerheten er truet

Helseplattformen

Her samler vi alle artikler om Helseplattformen.

Du finner flere artikler under følgende temaer: [Nytt journalsystem i Midt-Norge](#) og [Regjeringen Støre](#).

Andre emner som ofte forekommer i artikler om Helseplattformen er: [Helse Midt-Norge](#), [St. Olavs hospital](#) og [Sykehus](#).

Norge | Nytt journalsystem i Midt-Norge

Nær 1000 ansatte jobber med helse-IT i Midt-Norge. Kostnadene truer sykehusenes drift.

Norge | Helseplattformen

SV vil stanse Helseplattformen etter utallige skandaler

Norge | Nytt journalsystem i Midt-Norge

Nesten 300 pasienter rammet av ny feil i Helseplattformen. Senest forrige uke slaktet Riksrevisjonen pasientjournalen.

Kronikk | Helseplattformen

Krusende rapport fra Riksrevisjonen, nå må helseforetaksmodellen endres

Anne Kjersti Bævre

Professor, furtalikk

Norge | Nytt journalsystem i Midt-Norge

«Livsfarlig.» «Skandale.» «Helt hårreisende.» Slik beskriver legene Helseplattformen.

Kommentar | Helseplattformen

Gåte: Hva er likheten mellom Rødhette og Helse Midt-Norge?

Joachim Lund

Kommentator i Aftenposten

► Lytt til artikkelen • 5 min

Riksrevisor Karl Erik Schjøtt-Pedersen var nådeløs i sin kritikk da han la frem rapporten om Helseplattformen i Trondheim. Foto: Jon Langhaug / NTB

«Ifølge en av enhetslederne er det kjent at det er flere ledere som har takket nei til å stille opp i media for å omtale utfordringer med Helseplattformen fordi de fryktet represalier. Vedkommende sier videre at ansatte og ledere opplever at de ikke kan snakke fritt om opplevelser med Helseplattformen og at det mangler en reell mulighet og takhøyde for å si hva man tenker,» heter det i rapporten.

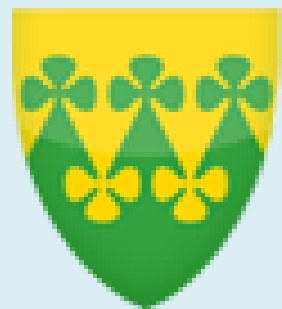
Troen på regulering

You cant ride two horses with only one...

Rakkestad 1

Helhet: Rakkestad kommunes kommunikasjon skal oppleves enhetlig og samordnet, og ha en tydelig avsender.

RAKKESTAD
KOMMUNE

Rakkestad 2

Ytringsfrihet: Ansatte har rett til å ta kontakt med og uttale seg til media. Dette gjelder også spørsmål som er omstridt innad i kommunen. Det er ønskelig at ansatte deltar med sine kunnskaper og meninger i den offentlige debatt.

Det går ofte galt...

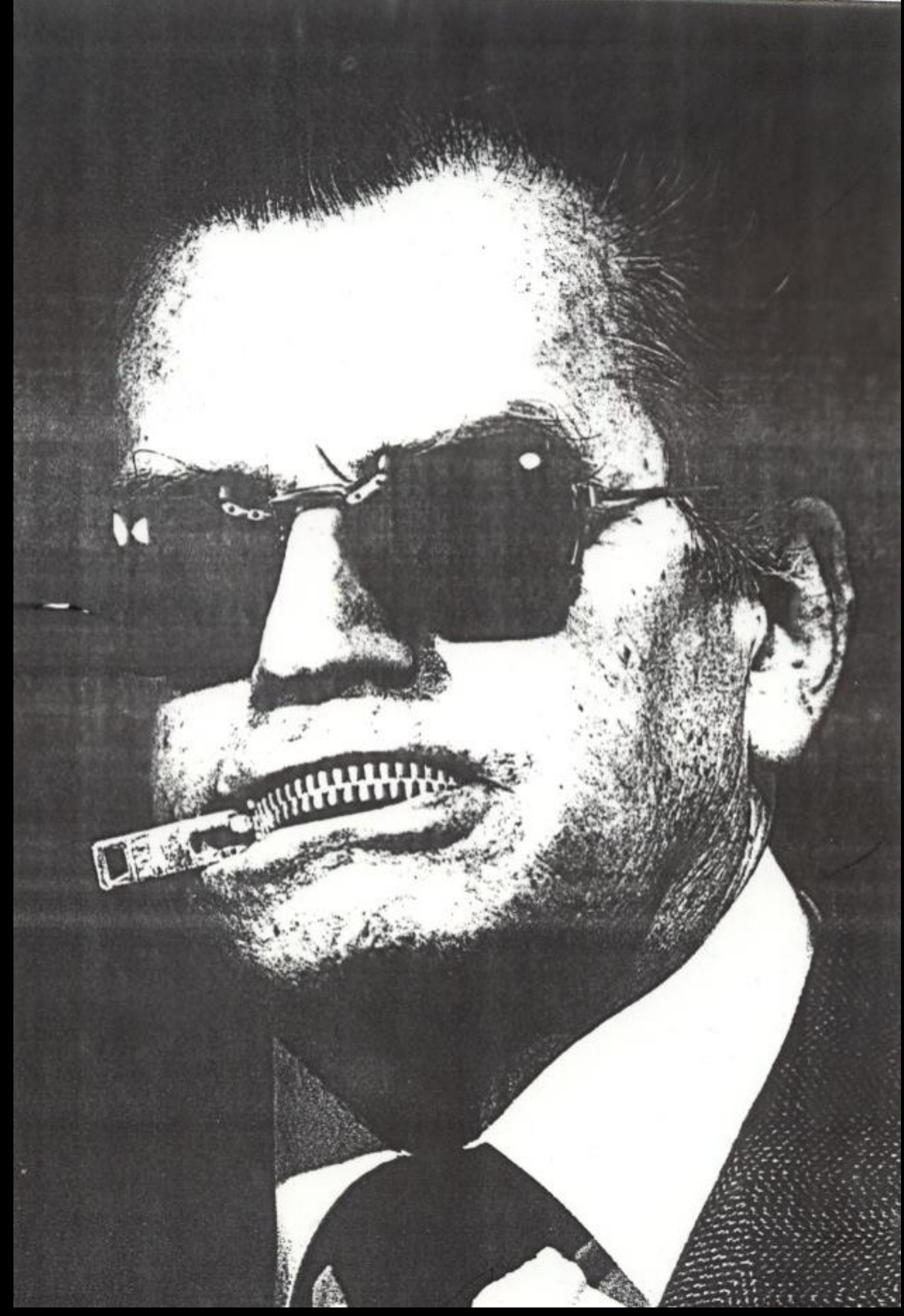

Sarpsborg
kommune

«Kommunen forventer at ansatte forholder seg lojalt til kommunens politiske og administrative beslutninger. Ansatte skal ikke uttale seg slik at det skapes tvil om dette. Det forutsettes at medarbeidere i Sarpsborg kommune uttrykker seg respektfullt om kolleger, ledere, politikere, innbyggere og andre.»

To samtidige
tanker om
taushetsplikt

RETTIGHET FOR ÉN

=

RETTIGHET FOR MANGE

ARENDALSUKA

Hva betyr det?

"Lar folk være å ytre informasjon og meninger de besitter i kraft av sitt arbeid, er det et tap både for den offentlige debatten og samfunnets informasjons-tilgang."

Foto: Ole Berg-Rusten/NTB

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN!